

Tidlige faktorer som påvirker forekomst av overvekt hos ungdom

I hvilken grad påvirker fødselsvekten sjansene for overvekt senere i livet? Dette er et av spørsmålene Elin Kristin Evensen har forsøkt å finne svaret på i sin doktorgradsavhandling.

Elin Kristin Evensen

Stipendiat

Klinisk forskningsavdeling, Kvalitets- og utviklingscenteret, Universitetssykehuset Nord-Norge, Tromsø

Barn

Ungdom

Overvekt

Epidemiologi

Longitudinell studie

« Overweight/obesity, body composition and bone mass in late adolescence: the relation with birth weight, childhood body mass index and growth. The Tromsø Study: Fit Futures, a longitudinal cohort study »

I denne epidemiologiske studien har Evensen har sett på mulige sammenhenger mellom blant annet fødselsvekt, kroppsmasseindeks og vekst i barneår og forekomsten av overvekt og fedme, kroppssammensetning og bein helse i ungdomsår.

- Doktorand: Elin Kristin Evensen
- Disputas: 7. februar 2019
- Utgått fra: Institutt for helse- og omsorgsfag, Det helsevitenskapelige fakultet, UiT Norges arktiske universitet

3 svar fra Evensen

1. **Hva tilfører denne forskningen av ny innsikt?** Målet med denne studien var å studere hvordan faktorer tidlig i livet, slik som fødselsvekt, kroppsmasse indeks (KMI, kg/m²) og vekst i barneår påvirker forekomsten av overvekt og fedme, kroppssammensetning og bein helse i ungdomsårene. En styrke ved vår studie er målte data for høyde og vekt for de samme individene ved fem ulike aldre, samt kroppssammensetning og beinmasse og beintetthet målt ved hjelp av DXA-skanning (Dual-energy x-ray absorptiometry) ved to tidspunkt ved 15–16 års alder og 18–20 års alder. Det vi fant var at forekomsten av overvekt inkludert fedme økte med økende alder og var høyest ved 18–20 års alder. Vi fant en statistisk signifikant, men beskjeden sammenheng mellom høyere fødselsvekt og overvekt/fedme ved 15–20 års alder. Overvekt og fedme var i moderat grad vedvarende over tid fra 2,5 og 6 års alder og opp til 15–20 års alder. Mer alvorlig overvekt (iso-KMI ≥ 27) og fedme var i sterkere grad assosiert med fortsatt overvekt og fedme i ungdomsalder. Dette resultatet ble bekreftet når vi studerte mer spesifikke mål på kroppssammensetning. Overvekt/fedme ved 6 og 16 års alder, så vel som en sterk økning i KMI mellom 6 og 16 års alder var i sterk grad assosiert med høyere fettmasseindeks (kg/m²) og bukfedme ved 15–20 år. Vi fant ingen indikasjon på at overvekt og fedme i barndommen hadde negativ innvirkning på beinoppbyggingen, men undervekt var assosiert med lavere beinmasse og beintetthet ved 15–20 år.

2. **Hvilke metoder har du brukt og hvorfor?** I denne epidemiologiske studien basert på Fit Futures kohorten, ungdomsundersøkelsen i Tromsø undersøkelsen, er det benyttet kvantitativ metode og statistiske analyser av longitudinelle data fra fødsel opp til 18–20 år. Kvantitativ metodikk er best egnet når en skal undersøke forekomst av sykdom eller helseproblem i et utvalg av befolkningen, slik som i denne studien. I tillegg har vi brukt ulike statistiske analyser for å undersøke sammenhengen mellom mulige risikofaktorer i barndommen og ulike helserelaterte utfallsmål senere i ungdomsårene.

3. **Hvem vil kunne dra nytte av forskningen i klinisk praksis?** Forskningen er nyttig først og fremst for helsesykepleiere som jobber med forebyggende helsearbeid for barn og ungdom. Også fastleger og leger og sykepleiere i spesialisthelsetjenesten som jobber med barn og ungdom med overvekt og fedme, kan ha nytte av våre funn i sitt arbeid.